09/01/2024

9 Ιανουαρίου 869: Ισχυρός σεισμός στην Πόλη προκαλεί ζημιές στην Αγία Σοφία

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Στις 9 Ιανουαρίου του 869 ισχυρός σεισμός έπληξε την Κωνσταντινούπολη, με αποτέλεσμα να προκληθούν σημαντικές καταστροφές και ανθρώπινα θύματα, ενώ οι μετασεισμοί συνέχισαν να ταράζουν την πόλη για τις επόμενες 40 ημέρες.

Την εποχή εκείνη στο θρόνο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας βρισκόταν ο Βασίλειος Α’ ο Μακεδών, ιδρυτής της Μακεδονικής Δυναστείας. Οι σεισμολόγοι στις μέρες μας υπολόγισαν ότι ο **σεισμός** ήταν μεγέθους 6,6 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ και εντάσεως 8 βαθμών της κλίμακας Μερκάλι.

Ο βυζαντινός συγγραφέας Νικήτας Παφλαγών (περίπου 885 – μέσα του 10ου αι.) χαρακτήρισε τον **σεισμό** «φρικωδέστατο» και ανέφερε ότι πολλές εκκλησίες, φρούρια και σπίτια γκρεμίστηκαν, ενώ μεγάλος αριθμός ανθρώπων και ζώων σκοτώθηκε. Ο ναός της **Αγίας Σοφίας** ρηγματώθηκε σε πολλά μέρη, ενώ κατέπεσε ο μεγάλος τρούλος του ναού της Υπεραγίας Θεοτόκου εν τω Σίγματι.

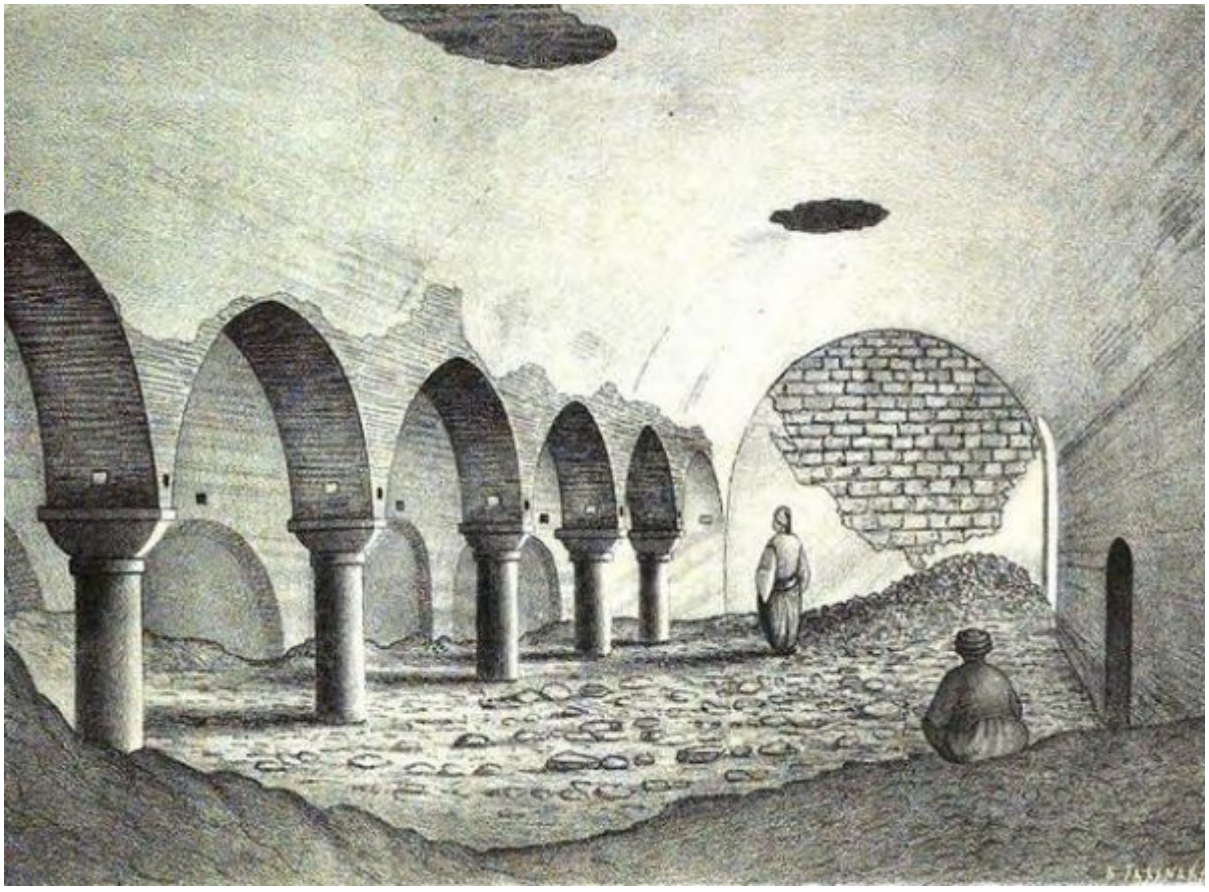

Ο ναός της Υπεραγίας Θεοτόκου εν τω Σίγματι

Την ώρα εκείνη στο ναό ετελείτο Θεία Λειτουργία. Μεταξύ των παρευρισκομένων ήταν ο τρίχρονος Λέων, ο μετέπειτα αυτοκράτορας Λέων ΣΤ’ ο Σοφός, που σώθηκε από τύχη αγαθή. Τον σεισμό φαίνεται να είχε προβλέψει ο βυζαντινός λόγιος Λέων ο Μαθηματικός ή Φιλόσοφος (περίπου 790 – μετά το 869), ο οποίος διακρινόταν για τις αστρολογικές του προβλέψεις.

Το γεγονός του μεγάλου σεισμού της Κωνσταντινούπολης αναφέρεται και σε κώδικα της Εθνικής Βιβλιοθήκης των Παρισίων, αλλά με ημερομηνία 10

Ιανουαρίου.

Η Αγία Σοφία άντεξε 65 σεισμούς μέχρι 7,4 Ρίχτερ

Ποιο είναι το μυστικό για τον τρόπο που χτίστηκε η Αγία Σοφία, αυτό το αρχιτεκτονικό αριστούργημα, που στέκει αγέρωχο στο πέρασμα των αιώνων; Σείεται αλλά δεν καταρρέει. Και αν γίνει ένας σεισμός της τάξεως των 7,5 ρίχτερ η Αγία Σοφία ίσως να είναι το μοναδικό κτίριο το οποίο θα μείνει όρθιο στην Κωνσταντινούπολη.

Η πολυετής επιστημονική έρευνα, έδειξε ότι το υλικό υποδομής που χρησιμοποιήθηκε στον τρούλο της Αγίας Σοφίας είναι κατά 97% παρόμοιο με εκείνο που χρησιμοποιήθηκε στα ιστορικά κτίρια της Ρόδου και περιέχει ένα συστατικό που αντέχει στη φωτιά και εξελίχθηκε στην Ανατολή.

Αυτό το οικοδομικό υλικό, ένα είδος πυρίμαχου τούβλου, είναι όμως δώδεκα φορές πιο ελαφρύ από το κανονικό τούβλο και αντέχει στην ένταση που προκαλεί ο σεισμός. Η Αγία Σοφία άντεξε 65 σεισμούς μέχρι 7,4 Ρίχτερ.

Αποκαλύφθηκε επίσης ότι η λάσπη που χρησιμοποιήθηκε αποτελείτο από ημιαποκρυσταλλοποιημένο υλικό το οποίο έχει την ιδιότητα να απορροφά την ενέργεια του σεισμού: «Πριν ακόμη και από τον σεισμό του 1999, είχαμε βεβαιωθεί ότι η σύνθεση και η ιδιοσυστασία του υλικού που χρησιμοποιήθηκε μπορούσε να αντέξει σε έναν μεγάλο σεισμό» βεβαίωσε η καθηγήτρια του ΕΜΠ κυρία Τόνια Μωροπούλου, η οποία συμμετείχε στην επιστημονική έρευνα.

Λέγεται ότι ο ασβέστης ζυμώθηκε με λάδι αντί για νερό.

Ο σχεδιασμός του τρούλου από τοιχοποιία κι ο έξυπνος τρόπος στήριξής του σε τέσσερα τόξα αλλά και τον τρόπο που μοιράζονται τα φορτία και τις συνδέσεις, αποτελούν ένα θαύμα μηχανικής.

Τέσσερις τεράστιοι πεσσοί, (κτιστοί τετράγωνοι στύλοι) που απέχουν μεταξύ τους ο ένας από τον άλλο 30 μ., στηρίζουν τα τέσσερα μεγάλα τόξα πάνω στα οποία εδράζεται ο τρούλος, με διάμετρο 31 μέτρων.

Ο τρούλος δίνει την εντύπωση ότι αιωρείται εξαιτίας των παραθύρων που βρίσκονται γύρω στη βάση του. Ο σύγχρονος ιστορικός Προκόπιος λέει: …δίνει την εντύπωση ότι είναι ένα κομμάτι ουρανού που κρέμεται στη γη.

(Με πληροφορίες από sansimera.gr)